

Systemy vzdělávání advokátů v EU

Francie

Informace poskytla: Národní rada advokátních komor (*Conseil National des Barreaux*)

duben 2014

POPIS VNITROSTÁTNÍHO SYSTÉMU ODBORNÉ PŘÍPRAVY ADVOKÁTŮ ve Francii

1. Přístup k profesi

Vysokoškolské / univerzitní vzdělání	ANO
Titul v oboru právo je povinný	ANO Pro advokátní profesi je podmínkou magisterský z oblasti práva nebo jeho ekvivalent. Právní základ: Ve francouzštině: Arrêté du 25 novembre 1998 fixant la liste des titres ou diplômes reconnus comme équivalents à la maîtrise en droit pour l'exercice de la profession d'avocat a Arrêté du 21 mars 2007
Postup, jak dosáhnout plné způsobilosti k výkonu advokátní profese	<ul style="list-style-type: none">• Požadavek na státní příslušnost: francouzská státní příslušnost; státní příslušnost jednoho z členských států EU nebo státu, který je smluvní stranou Dohody o Evropském hospodářském prostoru; státní příslušnost státu nebo územní jednotky, které nejsou součástí EU ani EHP, ale které umožňují francouzským občanům výkon praxe za stejných podmínek, jaké se vztahují na osoby mající zájem vykonávat praxi ve Francii; nebo

status uprchlíka či osoby bez státní příslušnosti uznané Francouzským úřadem pro ochranu uprchlíků a osob bez státní příslušnosti (*Office Français de Protection des Réfugiés et Apatrides*, OFPRA)

- **Požadavek na akademický titul:** magisterský titul 1 ve studijním programu právo nebo jeho ekvivalent a osvědčení způsobilosti k výkonu advokátní profese (*certificat d'aptitude à la profession d'avocat*, CAPA)
- **Požadavek bezúhonnosti:** uchazeči nesmějí být v minulosti odsouzeni za trestný čin ani mít uloženy disciplinární tresty, vyhlásit osobní úpadek nebo mít uloženy jiné druhy sankcí
- **Registrace u advokátní komory:**
 - úspěšné složení závěrečné zkoušky pro získání CAPA
 - po úspěšném složení závěrečné zkoušky pro získání CAPA složí uchazeč přísahu a запиše se na seznam praktikujících advokátů u advokátní komory, kde si přeje vykonávat praxi (viz článek 101, [Décret du 27 novembre 1991](#))

Právní základ (ve francouzštině):

[Loi n° 71-1130 du 31 décembre 1971 portant réforme de certaines professions judiciaires et juridiques](#)

[Décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991. organisant la profession d'avocat](#)

Alternativní přístup k profesi:

Na určité kategorie odborníků na základě dřívější profesní činnosti, jak je uvedeno v člancích 97 a 98 dekretu č. 91-1197 ([Décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat](#)),

– se nevztahuje požadavek být držitelem titulu podle čl. 11 odst. 2 výše uvedeného zákona ze dne 31. prosince 1971 ([article 11 \(2°\) de la loi du 31 décembre 1971](#)) o požadavcích na vzdělání a osvědčení způsobilosti k výkonu advokátní profese

(*avocat*):

1° členové a bývalí členové francouzské Státní rady (*Conseil d'État*) a členové a bývalí členové správních soudů a odvolacích správních soudů;

2° soudci a bývalí soudci Francouzského účetního dvora nebo Regionální komory auditorů Francouzské Polynésie a Nové Kaledonie;

3° soudci a bývalí soudci, na které se vztahuje dekret č. 58-1270 ([Ordonnance n° 58-1270 du 22 décembre 1958 portant loi organique relative au statut de la magistrature](#));

4° univerzitní profesori vyučující právo;

5° právní zástupci působící u Státní rady nebo kasačního soudu;

6° bývalí advokáti mající právo na slyšení u odvolacího soudu;

7° bývalí advokáti zaregistrovaní u Francouzské advokátní komory a bývalí právní poradci

– na následující osoby se nevztahuje požadavek teoretické i praktické odborné přípravy a požadavek být držitelem osvědčení způsobilosti k výkonu advokátní profese (*avocat*):

1° notáři, soudní exekutoři, vedoucí kanceláří obchodních soudů, soudem stanovení správci a insolvenční správci zajišťující reorganizaci a likvidaci společností, bývalí likvidátoři a soudem stanovení správci, poradci pro oblast práv duševního vlastnictví a bývalí patentoví zástupci, kteří své povinnosti vykonávali po dobu nejméně pěti let;

2° univerzitní pedagogové, odborní asistenti a další vyučující, pakliže jsou držiteli titulu Ph.D. v oblasti práva, ekonomie či managementu, kteří mohou doložit pět let praxe v oblasti výuky práva ve výše uvedených programech v pedagogických a výzkumných ústavech;

3° podnikoví právníci, kteří mohou doložit alespoň osm let odborné praxe na oddělení právních služeb jedné či více společností;

4° státní úředníci a bývalí státní úředníci kategorie A nebo osoby, k nimž se přistupuje jako ke státním úředníkům této kategorie, kteří po dobu alespoň osmi let vykonávali právní praxi ve veřejné správě či službě nebo v mezinárodní organizaci;

5° právní přidělenci u odborových organizací, kteří vykonávali činnost v oblasti práva po dobu alespoň osmi let;

6° právní zástupci pobírající mzdu a pracující pro advokáta (*avocat*), sdružení či advokátní kancelář nebo kancelář praktikujícího advokáta či právního poradce u Státní rady či kasačního soudu, kteří mohou doložit alespoň osmiletou právní praxi, poté, co získali titul uvedený ve výše zmíněném čl. 11 odst. 2 zákona ze dne 31. prosince 1971;

7° osoby uvedené v článku 22 zákona č. 2011-94 ze dne 25. ledna 2011 ([article 22 de la loi n° 2011-94 du 25 janvier 2011 portant réforme de la représentation devant les cours d'appel](#));

8° spolupracovníci náměstků či asistenti senátorů, kteří vykonávali činnost v oblasti práva jako svou hlavní profesi po dobu alespoň osmi let

2. Odborná příprava během právní praxe

Existuje právní praxe?	ANO	Právní základ (ve francouzštině): dekret č. 91-1197 ze dne 27. listopadu 1991 o organizaci advokátní profese Décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat
Povinná	ANO	Stanovená délka: odborná příprava na regionálních školách advokátních komor (<i>Centre Régional de Formation Professionnelle des Avocats, CRFPA</i>) trvá 18 měsíců
Struktury odpovědné za organizaci právní praxe:		<ul style="list-style-type: none"> Regionální školy advokátních komor (<i>École d'avocats, EDA</i>) (dřívější název: regionální centra odborné přípravy advokátů (<i>Centre Régional de Formation Professionnelle des Avocats, CRFPA</i>)) Conseil National des Barreaux (Národní rada advokátních komor) <p>Právní základ (ve francouzštině): článek 13 a článek 21-1, La loi du 31 décembre 1971 portant réforme de certaines professions judiciaires et juridiques</p>
Forma právní praxe		<ul style="list-style-type: none"> Kurzy v CRFPA (viz výše, École d'avocats, EDA) Stáž (u soudu, ve společnosti) Magisterský kurz 2 Stáž v advokátní kanceláři (další podrobnosti viz níže, oddíl „Rozdělení koncipientského období do více fází“)
Přijímací zkouška / prověření před zahájením právní praxe	ANO	Přijímací zkouška do CRFPA Právní základ (ve francouzštině): Article 57 du décret n°91-1197 du 27 novembre 1991 a Arrêté du 11 septembre 2003 , kterou se stanoví program a podoba

		přijímacích zkoušek do CRFPA
Stanovený vzdělávací plán během právní praxe	ANO	<p>Dekret č. 91-1197 ze dne 27. listopadu 1991 o organizaci advokátní profese, pododdíl 3, článek 57 (pododdíl 3, Décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991, zejména článek 57)</p> <p>Šestiměsíční vstupní kurz – hlavní témata:</p> <p>Profesní etika, vypracovávání návrhů právních aktů, ústní přednes a rozprava, řízení, řízení advokátní kanceláře, moderní cizí jazyk</p>
Specifika týkající se odborné přípravy v oblasti právu EU a jazykové přípravy	ANO	<p>Jazyková příprava: přijímací zkouška do CRFPA zahrnuje ústní zkoušku z jednoho moderního cizího jazyka uvedeného na seznamu v příloze vyhlášky ze dne 11. září 2003, kterou se stanoví program a podoba přijímacích zkoušek do CRFPA (Arrêté du 11 septembre 2003 fixant le programme et les modalités de l'examen d'accès au centre régional de formation professionnelle d'avocats)</p> <p>Odborná příprava v právu EU: V článku 57 dekretu č. 91-1197 ze dne 27. listopadu 1991 (Décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991) není právo EU uvedeno jako součást základní odborné přípravy. Vyhláška ze dne 7. prosince 2005 (Arrêté du 7 décembre 2005), kterou se stanoví program a podoba zkoušek způsobilosti k výkonu advokátní profese, nicméně stanoví následující:</p> <ul style="list-style-type: none"> – program uvedený v příloze dekretu výslovně uvádí „právo Společenství a evropské právo“ (institucionální právo / hmotné právo EU) – přijímací zkouška zahrnuje ústní zkoušku v délce 15 minut následující po tříhodinové přípravě, týkající se věci z oblasti občanského, obchodního, sociálního, trestního nebo správního práva či práva Společenství

	<p>podle výběru uchazeče („<i>coefficient 2</i>“). (článek 3 vyhlášky ze dne 7. prosince 2005)</p> <p>Plány odborné přípravy regionálních škol advokátních komor (EDA) jsou rozlišené a odborná příprava v právu EU se v důsledku rostoucího vlivu práva EU na francouzské právo ve všech oblastech stává stále běžnější; právo EU se často vyučuje nejen ve specializovaných kurzech, nýbrž i při výuce jiných oborů (trestní právo, občanské právo, sociální právo). Některé regionální školy advokátních komor využívají modul odborné přípravy týkající se práva EU, který vypracovala Delegation francouzských advokátních komor (Délégation des Barreaux de France, DBF).</p>
<p>Rozdělení právní praxe do jednotlivých fází</p>	<p>ANO</p> <p>Právní základ (ve francouzštině): článek 58, Décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991</p> <p>Právní praxe v délce 18 měsíců je rozdělena do tří kalendářních období:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6 měsíců kurzů v CRFPA je věnováno získávání základních znalostí • 6–8 měsíců je věnováno individuálnímu vzdělávacímu projektu (PPI) – u této odborné přípravy si lze zvolit ze dvou možností: stáž (u soudu nebo v nějaké obchodní společnosti) nebo univerzitní kurz v magisterském programu 2 • 6měsíční stáž v advokátní kanceláři (tato stáž musí být předmětem třístranné dohody mezi regionálním centrem, koncipientem a osobou pověřenou odborným dohledem nad stáží)
<p>Hodnocení/zkouška po skončení právní praxe</p>	<p>ANO</p> <p>Na konci právní praxe v CRFPA musí uchazeč složit zkoušku k získání osvědčení o způsobilosti k výkonu advokátní profese (CAPA) v souladu s postupy stanovenými vyhláškou ze dne 7. prosince 2005 (Arrêté du 7 décembre 2005 fixant le programme et les modalités de l'examen d'aptitude à la profession d'avocat)</p>

3. Systém soustavné odborné přípravy

<p>Rozlišování mezi soustavnou odbornou přípravou a specializací</p>		<p>ANO. Právní základ (ve francouzštině): článek 85, Décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991</p> <p>Národní rada advokátních komor každoročně zveřejňuje celostátní seznam advokátů, kteří získali jednu nebo dvě specializace, včetně těch, kteří dosáhli specializace k právu na slyšení před odvolacími soudy, jak je stanoveno v čl. 1 odst. 4 zákona ze dne 31. prosince 1971 (viz výše, oddíl „Postup, jak dosáhnout plné způsobilosti k výkonu advokátní profese“)</p>
<p>Povinnosti týkající se soustavné odborné přípravy</p>	<p>ANO</p>	<p>Etický závazek soustavně se vzdělávat je stanoven zákonem, který byl vypracován po konzultaci s Národní radou advokátních komor a v němž jsou uvedeny příslušné postupy.</p> <p>Právní základ (ve francouzštině):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Article 14 -2 de la loi du 31 décembre 1971 portant réforme de certaines professions judiciaires et juridiques (soustavná odborná příprava je pro advokáty zaregistrované u advokátních komor povinná) • Articles 85 et 85-1 du décret du 27 novembre 1991 o organizaci advokátní profese • Décision à caractère normatif n 2011-004 du 25 novembre 2011 portant délibération sur les modalités d'application de la formation continue des avocats
<p>Povinnosti týkající se specializace</p>	<p>ANO</p>	<p>Právní základ: Article 85 du décret du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat</p> <p>Specializovaní advokáti věnují polovinu času své odborné přípravy oblasti vlastní</p>

		specializace.
Povinnosti týkající se studia cizích jazyků		Žádné povinnosti
Povinnosti týkající se obsahu práva EU ve vztahu k soustavné odborné přípravě		Žádné povinnosti
4. Systémy akreditace a poskytovatelé odborné přípravy		
Možnost akreditace		<p>ANO.</p> <p>Neexistuje žádný povinné akreditační řízení za účelem poskytování odborné přípravy advokátům.</p> <p>V rozhodnutí č. 2011-004 (Décision du 25 novembre 2011 portant délibération sur les modalités d'application de la formation continue des avocats) je uvedeno, že poskytovatel odborné přípravy každoročně nebo jednou za dva měsíce každého semestru informuje Národní radu advokátních komor o podrobném programu činností v oblasti odborné přípravy na příslušné období. Povinné je pouze program předložit; Národní rada advokátních komor nekontroluje obsah programu odborné přípravy ani nabízené aktivity v této oblasti.</p>

<p>Počet poskytovatelů nabízejících vzdělávací aktivity v oblasti soustavné odborné přípravy</p>	<p>Nejsou k dispozici žádné údaje (jelikož neexistuje povinná kontrola nabízené odborné přípravy, nejsou k dispozici ani údaje o počtu jejích poskytovatelů).</p>	
<p>Typy poskytovatelů připravujících akreditované vzdělávací aktivity v oblasti soustavné odborné přípravy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CRFPA – regionální centra odborné přípravy advokátů (<i>Écoles d'avocats</i>, EDA) • Advokátní komory • Organizace zřízené a spravované francouzskými advokátními komorami • Akreditovaní soukromí poskytovatelé odborné přípravy 	
<p>Počet poskytovatelů nabízejících vzdělávací aktivity v oblasti specializace</p>	<p>Nejsou k dispozici žádné údaje (jelikož neexistuje povinná kontrola nabízené odborné přípravy, nejsou k dispozici ani údaje o počtu jejích poskytovatelů).</p>	
<p>Typy poskytovatelů připravujících akreditované vzdělávací aktivity v oblasti specializace</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Advokátní komory • Organizace spravované nebo zřízené advokátními komorami • Akreditovaní komerční poskytovatelé odborné přípravy (advokátní kanceláře) • Akreditovaní soukromí či veřejní neziskoví poskytovatelé odborné přípravy (univerzity) • Neakreditovaní komerční poskytovatelé odborné přípravy • Neakreditovaní soukromí či veřejní neziskoví poskytovatelé odborné přípravy 	
<p>Aktivity a metody</p>		
<p>Typy vzdělávacích aktivit, které jsou uznány v rámci povinností soustavné odborné přípravy</p>	<p>Soustavná odborná příprava:</p> <ul style="list-style-type: none"> • publikování textů z oblasti práva 	<p>Účast na aktivitách v oblasti odborné přípravy v jiných členských státech:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • vzdělávání nabízené advokáty, školami či jinými organizacemi profesní odborné přípravy • kolokvia či konference zaměřené na oblast práva nebo akce přímo související s odbornou advokátní činností • výuka zajišťovaná advokáty • soustavná dálková odborná příprava • vzájemné uznávání hodin soustavné odborné přípravy s ostatními státy 	<p>Hodiny odborné přípravy či kredity získané v zahraničí lze započítat do podmínek ke splnění požadavku na soustavnou odbornou přípravu v souladu s pravidly stanovenými rozhodnutím č. 2011-004 ze dne 25. listopadu 2011, které je citováno níže.</p> <p>Právní základ: Décision à caractère normatif n 2011-004 du 25 novembre 2011 portant délibération sur les modalités d'application de la formation continue des avocats, článek 6</p>
--	---	---

5. Dohled nad aktivitami v oblasti odborné přípravy

<p>Organizace zapojené do dohledu nad aktivitami v oblasti soustavné odborné přípravy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Výbor pro profesní odbornou přípravu Národní rady advokátních komor: • Kontrola soustavné odborné přípravy poskytované regionálními centry odborné přípravy advokátů (CRFPA) • Kontrola programů soustavné odborné přípravy v rámci přidělování prostředků z Mezioborového fondu pro průběžnou
--	---

	<p>odbornou přípravu svobodných povolání (<i>Fond Interprofessionnel de Formation des Professionnels Libéraux</i>, FIF-PL), kdy se odborná příprava poskytnutá CRFPA posuzuje na základě dvou kritérií: stylu (cílové publikum a forma) a obsahu (rozmanitost odborné přípravy pokrývající všechny oblasti práva, se zohledněním aktuálních právních témat)</p> <ul style="list-style-type: none"> • FIF-PL vypracovává dohody o financování se všemi regionálními školami advokátních komor (<i>écoles d'avocats</i>). • Výbor pro profesní odbornou přípravu Národní rady advokátních komor přiděluje část úvěrů z fondu FIF-PL odborovým organizacím profesních advokátů, které mají registrační číslo profesionálního poskytovatele odborné přípravy, v souladu s článkem L. 6351-1 a francouzským zákoníkem práce (<i>Code du travail</i>), a které svůj program soustavné odborné přípravy předložily Národní radě advokátních komor. Obsah programu se však nekontroluje. Platí pouze povinnost jej předložit.
<p>Proces dohledu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • V rozhodnutí č. 2011-004 (Décision à caractère normatif n 2011-004 du 25 novembre 2011 portant délibération sur les modalités d'application de la formation continue des avocats) je uvedeno, že poskytovatel odborné přípravy musí Národní radě advokátních komor každoročně sdělit podrobný program činností v oblasti odborné přípravy na příslušné období. • Rady advokátních komor (<i>Conseils de l'Ordre des Barreaux</i>) zpětně kontrolují, zda byly povinnosti v oblasti soustavné odborné přípravy splněny (článek 17 Loi n° 71-1130 du 31 décembre 1971, článek 85-1 Décret

	du 27 novembre 1991 a článek 8 Décision à caractère normatif n. 2011-004).
Organizace zapojené do dohledu nad aktivitami v oblasti specializace	<p>Neexistuje žádná povinná a komplexní kontrola obsahu kurzů soustavné odborné přípravy nabízených advokátům převážně veřejnými neprofesními organizacemi.</p> <p>Národní rada advokátních komor kontroluje pouze odbornou přípravu nabízenou regionálními centry odborné přípravy advokátů (CRFPA) a v rámci postupu ověřování provádí volitelné kontroly kurzů odborné přípravy nabízených subjekty soukromého sektoru, a to na žádost předloženou daným subjektem (viz podrobný postup, článek rozhodnutí č. 2011-004 (Décision à caractère normative 2011-004)).</p>
Proces dohledu	<p>Povinná je pouze <i>zpětná</i> kontrola splnění požadavků týkajících se soustavné odborné přípravy každého advokáta, a to i v případě soustavné přípravy v rámci specializace. Kontrolu provádějí rady advokátních komor (<i>Conseils de l'Ordre des Barreaux</i>) (viz článek 14-2 Loi n° 71-1130 du 31 décembre 1971 a článek 85 décret du 27 novembre 1991).</p>

6. Vnitrostátní reforma systému odborné přípravy

Na konci roku 2011 Národní rada advokátních komor rozhodla o zrušení vyrovnávacího pravidla 20 hodin za kalendářní rok nebo 40 hodin za dva po sobě následující roky a rovněž o tom, že splnění povinností týkajících se soustavné odborné přípravy se bude vypočítávat na základě 20 hodin odborné přípravy za rok.

Tato reforma dosud nebyla uskutečněna, a to vzhledem k výhradám ze strany kancléřství (Ústřední správy Ministerstva spravedlnosti).

Rozhodnutí č. 2011-004 bylo novelizováno v roce 2011, tudíž se v dohledné době žádná další reforma či novela neočekává.

Zdroj: Pilotní projekt – Evropské justiční vzdělávání: „Část 2 – Studie aktuální situace v oblasti odborné přípravy advokátů týkající se právních předpisů EU“ vypracovaná Radou evropských advokátních komor (CCBE) a Evropským institutem veřejné správy (EIPA)

